

D66

veere

Verkiezingsprogramma 2022-2026

Inhoudsopgave

Meer huizen bouwen en creatief denken	5
Duurzame leefomgeving	7
Het leven begint op school	10
Ondernemen in toeristisch Veere	12
Bereikbare gemeente en parkeren.....	14
Een open gemeente met een gezicht.....	15
Scherp kiezen boven hogere belasting	18
Rijk verenigingsleven en boeiende historie.....	19
Zorg, preventie en armoedebeleid.....	21
Veilig Veere.....	23

Voorwoord

Voor u ligt een programma gebaseerd op de urgentie van dit moment. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak onze leefomgeving te beschermen tegen de verwoestende effecten van de opwarming van de aarde. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak om de groeiende kloof tussen arm en rijk, tussen diegenen met kansen en diegenen zonder kansen te dichten.

De oplossingen die wij aandragen zijn geworteld in een lange politieke traditie. Want D66 is niet alleen een pragmatische, maar ook een sociaal-liberale partij. Wij zijn ervan overtuigd dat mensen alleen vrij kunnen zijn als de overheid gelijke kansen schept voor iedereen.

Dat betekent dat wij genoeg huizen willen bouwen om voor iedereen een passende en betaalbare plek te kunnen bieden. Wij willen dat leraren, verpleegkundigen, agenten en al die anderen die werk doen voor de samenleving dicht bij hun werk kunnen wonen. Wij willen dat uw wijk groener wordt, met schone lucht en schoon water voor iedereen. Wij willen dat uw kinderen naar een school gaan waar ze met passie en aandacht worden voorbereid op de wereld zoals die is. Wij willen dat uw kinderen aanspraak kunnen maken op huiswerkbegeleiding, sport, kunst en muziek—ook als u dat zelf niet kunt betalen. En wij willen meer wijkagenten, zodat u zich veilig voelt in de buurt.

Wat u niet in dit verkiezingsprogramma zal teruglezen, maar wel van ons mag verwachten, is dat we radicaal denken verbinden aan gematigd handelen. Wij willen de vrijheden van het moderne Nederland uitbreiden voor zoveel mogelijk mensen, maar geven ons rekenschap van het feit dat wat voor de een waarde is kan botsen met de belangen van de ander. Wij vinden daarom kracht in het compromis.

Er staat veel op spel. Wilt u dat Veere meedoet in de strijd tegen de opwarming van de aarde? Wilt u dat het onderwijs zo goed wordt dat alle mensen tot hun recht kunnen komen? Wilt u nieuwe politiek, die omkijkt naar anderen en verder kijkt naar morgen? Dan heeft u het juiste programma opengeslagen.

D66 heeft u nodig. Daarom vragen wij uw vertrouwen.

Hartelijke groet en veel leesplezier,

Sigrid Kaag, partijleider D66

Voorwoord lijsttrekker

Beste inwoners,

Het is tijd voor vernieuwing in het gemeentehuis in Domburg. Het is tijd voor een gemeentebestuur dat echt luistert naar wat leeft in de Veerse samenleving. Een gemeentebestuur dat niet zijn oren laat hangen naar deelbelangen, maar het algemeen belang dient. Een gemeentebestuur dat benaderbaar en transparant is. Over keuzes en afwegingen. Over agenda's en visies.

D66 legt in dit programma voor de komende jaren en daarna duidelijke voornemens neer. Voornemens die wij door mee te doen in de komende Veerse coalitie in praktijk willen brengen.

Het is namelijk hard tijd om 1000 betaalbare huizen te bouwen, zodat onze kinderen een huis kunnen kopen in plaats van beleggers. Want als je een huis koopt, ga je daar zelf in wonen wat D66 betreft. En we gaan de juiste huizen bouwen: voor starters, voor inwoners die alleen wonen en voor ouderen. Grote en dure huizen heeft Veere immers al genoeg.

Je kent D66 ook als een partij die beschermt wat schaars en kwetsbaar is. We zijn zuinig op onze omgeving die veel toeristen trekt en onze grote bron van welvaart en voorzieningen is. Daarom willen wij groei van het toerisme concentreren op bestaande vakantieparken, afval scheiden waar mogelijk, en luiers gaan recyclen. Maar ook willen we mensen die het niet zelf kunnen betalen helpen om hun huis te verduurzamen, en investeringen in verduurzamingen aftrekken van de WOZ-waarde van je woning.

Alle kinderen verdienen wat ons betreft een rijke schooldag, waar ze naast goed onderwijs ook de kans krijgen om te sporten, muziek te maken en onze rijke natuur te ontdekken. Daarin kan het rijke Veerse verenigingsleven echt het verschil maken.

D66 is een inclusieve partij voor iedereen, zoals wij ook naar de samenleving kijken. Iedereen moet altijd zichtbaar zichzelf kunnen zijn. Ook in onze gemeente. Wie mensen uitsluit, kan gemeentelijke subsidies vergeten als het aan D66 ligt.

D66 staat voor rationele beslissingen, en realistische keuzes. Begrijpelijk voor alle inwoners en rekening houdend met hun ideeën. Integer, gericht op de lange termijn en gelijke kansen voor iedereen. Niet bang om te vernieuwen als dat aantoonbaar beter is, maar tegelijkertijd niet gedreven door een ideologie die alle mensen dezelfde kant op wil veranderen. We laten iedereen vrij, maar niemand vallen.

Veere verdient meer D66. Wij zijn er klaar voor!

Jacco van Maldegem - lijsttrekker D66 Veere

Meer huizen bouwen en creatief denken

Voor veel Veerse jongeren is het nog nooit zo lastig geweest om een eigen huis te vinden. De koopprijzen rijzen de pan uit, huurhuizen komen nauwelijks vrij en Veere bouwt nauwelijks nieuwe huizen. En als er gebouwd wordt, zijn het vaak niet de juiste woningen.

BETAALBARE HUIZEN VOOR ONZE KINDEREN

D66 wil de komende vier jaar plannen maken voor duizend nieuwe huizen verspreid over alle kernen voor met name starters en voor mensen die alleen wonen. Zo kunnen onze kinderen ook binnen Veere blijven wonen. D66 wil ook een aanzienlijk deel van de nieuwe huizen toewijzen aan eigen inwoners, om zo te voorkomen dat mensen van elders de huizenprijzen hier nog verder opstuwten. Dat betekent ook dat ten minste driekwart van de nieuwe huizen niet meer dan 3,5 ton mag kosten als het aan D66 ligt. Dure, grote huizen telt Veere immers genoeg.

D66 bouwt nieuwe huizen het liefst binnen de kernen. Inbreiding gaat dus voor uitbreiding. Dat beperkt echter de mogelijkheden, dus wanneer we toch groen moeten opofferen, bouwen we direct aangrenzend aan een kern, of op de plek waar al agrarische bebouwing stond. Bouwers die in het groen bouwen, compenseren minimaal diezelfde hoeveelheid natuur binnen de gemeente.

CREATIEF DENKEN EN BOUWEN

D66 wil creatief denken op de woningmarkt. Leegstaande boerderijen en schuren lenen zich uitstekend voor woon-zorghofjes, zeker dichtbij de kernen. D66 wil daarvoor samenwerken met (thuis)zorgorganisaties. Want niets is zo mooi als de oude dag binnen de kern te beleven. Ook interessante projecten waarin wonen en ondernemen gecombineerd worden, hebben de interesse van D66. Denk bijvoorbeeld aan de ideeën om het Oranjeplein in de kern Veere eindelijk een *boost* te geven.

D66 stimuleert groepswonen zoals de Woongaard in Serooskerke. Eigen initiatieven voor wonen, zoals collectief particulier opdrachtgeverschap, kunnen rekenen op D66. D66 wil op korte termijn voor iedere kern de mogelijkheden onderzoeken voor tiny houses, gebouwd met herbruikbare materialen. Locaties daarvoor zijn er voldoende, zoals bijvoorbeeld bij het plan Nimmerdor 3 in Grijskerke.

HUIZEN ZIJN ER OM PERMANENT TE WONEN

Dat woningen snel meer waard worden is fijn voor woningbezitters, maar niet voor hun kinderen die geen eigen plekje kunnen vinden. D66 wil daarom voorkomen dat Veerse huizen in handen vallen van beleggers, nu steeds meer gemeenten vastgoedbeleggingen verbieden. Een zelfbewoningsplicht is daarom ook in Veere volgens D66 een uitstekend instrument om de kans op een huis voor onze inwoners te vergroten.

Het aantal tweede woningen brengen we daarom terug, zodat meer woningen beschikbaar komen voor permanente bewoning. Bijvoorbeeld door het aantal dagen

dat eigenaren woningen, die niet op vakantieparken staan, toeristisch mogen verhuren te beperken tot 35 dagen per jaar. Woningen buiten de kernen komen wat D66 betreft niet automatisch in aanmerking voor gebruik als tweede woning.

WONINGSPLITSING VOOR MANTELZORG

Woningsplitsing wordt mogelijk gemaakt als inwoners daardoor makkelijker mantelzorg aan huis kunnen verlenen. Het splitsen van huizen is ook een oplossing om meer woningen in de gemeente te realiseren. Want meer inwoners dan je op het eerste gezicht denkt, vinden dat ze eigenlijk te groot wonen. Splitsen van huizen voor permanente bewoning wil D66 graag makkelijker maken. Dat biedt kansen voor starters, benut bestaande bebouwing beter en voorkomt eenzaamheid.

BOUWEN VOOR DE TOEKOMST

Nieuwe huizen bouwen we klimaatbestendig en klimaatadaptief. Circulair bouwen wordt door de gemeente ondersteund, net als het energieneutraal maken van bestaande woningen. D66 bepleit het invoeren van een houdbaarheidsdatum voor (project)vergunningen en het experimenteren met tijdelijke vergunningen. D66 wil dat het college tweemaal per jaar alle 'slapende' vergunningen deelt met de gemeenteraad. Zo voorkomen we plannen zoals het megahotel op het Kaasboerterrein in Biggekerke. D66 waakt daarnaast in alle plannen voor eenvormigheid in de gemeente.

Duurzame leefomgeving

D66 is ambitieus op het gebied van het leefbaar houden van de wereld en de eigen gemeente. We zetten actief in op schonere energie voor onze huizen, vervoersmiddelen en de openbare ruimte. D66 wil de luchtkwaliteit verbeteren, want zonder dat we het zien ademen we veel vieze gassen in. Zeker in de zomer. Dat verkort simpelweg het leven van veel inwoners. Veere doet daarom mee aan pilotprojecten, om een voortrekkersrol te spelen in het duurzaamheidsbeleid.

BESCHERM WAT SCHAARS IS

Veere is niet alleen de drukte aan de kust, maar zeker ook de rust en de stilte van kernen als Biggekerke, Grijskerke en Gapinge. De oneindigheid van de weilanden en akkers eromheen. Ook dat moet de gemeente beschermen én onderhouden. Dat vergt een switch in denken op het gemeentehuis. Bijvoorbeeld door ook ons donker te beschermen door lichtvervuiling te voorkomen. Brandende lichten 's avonds en 's nachts vinden wij alleen nuttig voor de (verkeers)veiligheid.

SCHONE EN GROENE KUST

In de hele gemeente willen wij schoon, gezond en levend water met natuurlijke oevers, zo weinig mogelijk gifgebruik en zonder overstort vanaf het riool. We zijn trots op onze schone stranden en stimuleren initiatieven die bijdragen aan een plasticvrije kust. Samen met Strandexploitatie Veere verruimen we het scheiden van afval op het strand. Bij een kapvergunning is een dubbele herplantplicht een eis. Halfverharde parkeerplaatsen ogen een stuk groener dan de standaard grijze stenen vlaktes en zorgen letterlijk voor meer leven.

DUURZAME BEBOUWDE OMGEVING

We voeren een duurzaamheidstoets in voor alle nieuwbouwprojecten. Zo moeten daken verplicht gunstig liggen zodat zonnepanelen altijd goede rendementen kunnen behalen. Uitstekende isolatie en duurzame warmtebronnen wordt een vereiste voor nieuwe huizen. Alle schoolgebouwen moeten een goed ventilatiesysteem hebben, zodat leerlingen er veilig kunnen leren en leraren veilig kunnen werken.

Ondernemers die versneld verduurzamen krijgen meer ruimte voor uitbreiding of vernieuwing. Denk bijvoorbeeld aan bedrijven die hun daken ter beschikking stellen voor de opwekking van duurzame energie. De potentie van Veerse bedrijfsterreinen op dat gebied wil D66 veel beter benutten. D66 wil ook samen met de markt kijken welke bedrijven kunnen helpen restwarmte in te zetten voor de verwarming van onze huizen.

ENERGIEARMOEDE

Een gemeente die energieneutraal wil worden, moet veel bestaande bouw aanpassen. Sommige bewoners kunnen dat financieel moeilijk rondbreien. Zij lopen de kans met een hoge energierekening te blijven zitten, zonder te kunnen investeren in energiebesparing. De gemeente betreft inwoners daarom bij plannen voor

verduurzaming en het aardgasvrij maken van woningen en heeft hierbij oog voor de menselijke maat.

BELOON INVESTEREN IN DUURZAAMHEID

De gemeente schrapt regels die het inwoners lastig maken om investeringen te doen op het gebied van duurzaam wonen. Want groener worden moet ook in de portemonnee lonen. D66 wil dat inwoners die investeren in een duurzame woning die investeringen kunnen aftrekken van hun WOZ-waarde. Duurzame investeringen moeten immers niet leiden tot hogere belastingen voor onze inwoners. Duurzame initiatieven die op grote steun van inwoners kunnen rekenen zoals het zonnenveld in Koudekerke, weten D66 aan hun zijde.

De gemeente stimuleert energiecollectieven waarin inwoners samen lokaal duurzame energie opwekken op een manier die iedereen de kans geeft om mee te profiteren. Wij verwachten van wooncorporaties dat zij hun woningen verduurzamen, bijvoorbeeld met zonnepanelen op de daken en muurisolatie.

ELEKTRISCH VERVOER

In alle kernen en recreatiegebieden moeten wat D66 betreft snel veel meer laadpalen komen voor elektrische auto's, fietsen en scootmobielen. Bij voorkeur gecombineerd met lantaarnpalen. Op nog te weinig plekken in Veere kun je nu je vervoermiddel opladen. Regels die laadpalen in de weg staan, moeten zo snel mogelijk wijken.

D66 wil graag dat inwoners en toeristen in Veere de auto zo veel mogelijk laten staan en bijvoorbeeld kiezen voor de fiets. De gemeente stimuleert dit door alternatieve (gratis) vervoersvormen ruim baan te geven en parkeren aan het strand duurder te maken.

AFVALSCHEIDING

Herbruikbaar afval haalt de gemeente aan huis op als het aan D66 ligt. Het overige afval brengen inwoners weg naar centrale punten binnen de kern of de gemeente, die naar de mening van D66 ruimere openingstijden kunnen hanteren. D66 wil de luierpas beschikbaar stellen voor ouders van kinderen tot 4 jaar, in plaats van de huidige 3 jaar en D66 wil dat de gemeente overgaat op duurzame verwerking van de ingezamelde luiers. Het plaatsen van extra prullenbakken en het beboeten van zwerfafval zorgen dat Veere groen en schoon blijft. Om afval te beperken voert D66 graag een ja-ja-sticker in voor wie reclamefolders in de bus wil ontvangen.

GEEN EXTRA VEEHOUDERIJ

Intensieve veehouderij kent Veere niet op grote schaal. Daar is D66 blij mee, onder andere vanwege de hoge stikstofuitstoot van deze bedrijven. Wij vinden ook dat extra intensieve veehouderij niet past in onze gemeente. We weten immers dat wonen en recreëren in de omgeving van die bedrijven ongezond is. Daarom moet je niet willen dat er extra vee bij komt.

MEER NATUUR OM KWETSBARE NATUUR TE BESCHERMEN

Recreatieve natuur breidt D66 graag uit, zodat we kernnatuurgebieden ontlasten en de recreatieve mogelijkheden voor gasten en inwoners niet verminderen. Door die keuze beschermen we de natuur en geven we ruimte aan het broedseizoen, bijvoorbeeld in Oranjezon bij Vrouwenpolder en het Noordervroon in Westkapelle. In stiltegebieden kan de natuur zijn gang gaan en zijn wij te gast. Een ecologisch maaibeleid binnen Veere in samenwerking met het waterschap is daartoe een mooie stap. Zo helpen we ook de kwaliteit van inheemse flora en fauna een handje.

Het leven begint op school

Gelijke kansen voor alle inwoners start bij goed onderwijs. D66 wil dat alle peutergroepen binnen de gemeente voldoen aan de eisen voor vroege- en voorschoolse educatie. Zo brengen we kinderen samen, en voorkomen we segregatie en kansenongelijkheid.

RIJKE SCHOOLDAG VOOR ALLE KINDEREN

Als de gevolgen van de coronacrisis langduriger blijken, wil D66 kinderen helpen bij thuisonderwijs, bijvoorbeeld via laptops of tablets ter beschikking te stellen voor wie dat zelf niet kan betalen.

Daar stopt onze ambitie natuurlijk niet. D66 wil alle basisschoolleerlingen activiteiten aanbieden die het lesprogramma voor en na schooltijd verrijken; een rijke schooldag voor alle kinderen met bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding, sport en cultuur met lokale verenigingen en de bibliotheek.

Basisschoolleerlingen krijgen tijdens lestijd de mogelijkheid om verschillende sporten uit te proberen, culturele instellingen te bezoeken en de prachtige Veerse natuur in te gaan. Schoolpleinen wil D66 vooral groen inrichten, zodat ze uitnodigen tot onderzoekend leren en spelen. Scholen werken samen met lokale partners om de kinderen gezonde voeding aan te bieden. Alle kinderen brengen wat D66 betreft tijdens hun basisschoolperiode een bezoek aan het gemeentehuis. Zo ontdekken zij hoe onze maatschappij in elkaar zit en wat Veere voor hen kan betekenen.

ONDERSTEUNING VOOR WIE DAT NODIG HEEFT

Voor- en naschoolse opvang wil D66 inrichten samen met sportverenigingen, culturele instellingen zoals een muziekvereniging en uiteraard kinderopvangorganisaties. De gemeente ondersteunt kinderen uit gezinnen die het minder breed hebben, want alle Veerse kinderen hebben het recht om hun talenten zo vroeg mogelijk te ontdekken en te ontwikkelen.

Inwoners die onze taal slecht beheersen moeten kunnen rekenen op ondersteuning vanuit de gemeente. Een op de zeven Nederlanders heeft namelijk moeite met lezen, schrijven of rekenen. Daar hebben die inwoners iedere dag last van. Denk hierbij aan het aanvragen van toeslagen, gebruiken van apps en sollicitatiebrieven. D66 wil hulp op dit vlak gratis aanbieden aan deze inwoners. Die investering betaalt zich snel terug is onze overtuiging en voorkomt eenzaamheid.

HULP NU VOORKOMT HOGERE KOSTEN LATER

Problemen voorkomen is een stuk slimmer dan ze oplossen. Scholen krijgen de ruimte en capaciteit om passende hulp te bieden aan leerlingen met leer- of gedragsproblemen én zeer getalenteerde kinderen, samen met jeugdhulpverlening, ambulante begeleiders en de gemeente. Zo komt hulp sneller bij het kind en voorkomen we zorgkosten later. Bij een noodzakelijke overstap naar een school die passender is bij de leerbehoeften van het kind, moet de gemeente zorgen voor

vervoer. Vervoer naar school vanwege andere redenen betalen ouders zelf wat D66 betreft. Jeugdwijkagenten en jongerenwerkers komen regelmatig op school in het kader van preventie.

HOGER ONDERWIJS BIEDT GROTE KANSEN

Inzichten en kennis van de Roosevelt Academy, de Hogeschool Zeeland en Scalda én hun studenten wil D66 benutten om de gemeentelijke organisatie, de Veerse leefomgeving en diensten aan inwoners te verbeteren. Dat geldt ook voor het Delta Climate Centre dat volgend jaar start. Het is aan de gemeente om de bereikbaarheid van de onderwijsinstellingen om ons heen te verbeteren voor Veerse studenten.

Ondernemen in toeristisch Veere

Veerse ondernemers verstaan hun vak als geen ander: ze innoveren, verduurzamen en verrijken onze gemeente. Bedrijven en ondernemers zorgen voor banen, brengen levendigheid en sponsoren veel activiteiten waar inwoners én bezoekers van genieten. Het MKB is de ruggengraat van onze (toeristische) economie en toerisme en recreatie de basis onder de Veerse welvaart. D66 streeft naar voldoende en betaalbare huisvestingsmogelijkheden voor werknemers. Zonder hen immers geen bedrijven.

RUIMTE OM TE ONDERNEMEN

D66 wil ondernemers de ruimte bieden, binnen de grenzen die het milieu stelt en de leefbaarheid van Veere. Wat schaars is, wil D66 beschermen. De rust, de ruimte, het mooie landschap, de zee en niet te vergeten de prachtige stranden maken Walcheren en Veere uniek, en onze gemeente een toeristische pleisterplaats. D66 is trots dat zoveel naar onze gemeente komen om daarvan te genieten. Daarin past geen extra intensieve veehouderij of zware industrie.

Onnodige regels ruimt D66 graag op, bijvoorbeeld qua openingstijden. En wat D66 betreft mag een café een boek verkopen, en een kapper een glas wijn schenken. Terrassen maken de kernen gezellig en stralen gastvrijheid uit. Daarom wil D66 meer ruimte voor terrassen. Deze terrassen kunnen het hele jaar geopend zijn als de ondernemer dit wil.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD

D66 streeft naar een economische kringloop die zo lokaal mogelijk is. Op die manier behouden we welvaart binnen de gemeente. Veerse bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen, krijgen van D66 een extra steuntje in de rug bij aanbestedingen. Bijvoorbeeld ondernemers die duurzaam produceren of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een werkplek bieden.

Ondernemers moeten binnen de gemeente een vast aanspreekpunt hebben voor zaken waar zij tegenaan lopen. De ondernemersmanager die als ombudsmens werkt voor bedrijven wil D66 graag behouden. D66 verlangt van de gemeente een economische visie voor de komende vier jaar, met een praktisch programma. Dat biedt ondernemers houvast. D66 ziet in zo'n economische visie een belangrijke rol voor onderwerpen als duurzaamheid, diversificatie en samenwerking met onderwijsinstellingen in en om de gemeente. Een prijs voor de meest innovatieve ondernemer past uitstekend in een goede relatie tussen gemeente en het Veerse bedrijfsleven.

IEDEREEN DRAAGT STEENTJE BIJ

Iedere inwoner draagt wat D66 betreft zijn steentje bij aan de samenleving. Of dat nu betaald werk, mantelzorg of als vrijwilliger is. Uitkeringsgerechtigden nodigen wij daarom regelmatig uit op het gemeentehuis om gericht te zoeken naar een betaalde

baan, nuttig vrijwilligerswerk of andere vormen waarmee we uitkeringsgerechtigden verder helpen in het leven. Iedereen verdient namelijk echt perspectief om maatschappelijk mee te doen. Want werk is veel meer dan een inkomensbron; het is een stap naar financiële zelfstandigheid, naar individuele ontplooiing en sociale contacten.

D66 deelt de welvaart, bijvoorbeeld door de risico's van de grillen op de arbeidsmarkt te delen via werkloosheidsuitkeringen. Want naast kansen moet de overheid ook herkansingen creëren. Wie het nu op eigen kracht niet redt, doet dat later misschien wél weer. D66 deelt liever hengels uit aan inwoners om het op eigen kracht te redden, dan dat we ernaar streven zo veel mogelijk vis uit te delen. Dat zorgt op lange termijn voor de meeste waarde voor de maatschappij én het individu. De gemeente Veere interpreteert de wet- en regelgeving naar redelijkheid en billijkheid, en met creativiteit en empathie richting de burgers.

Mensen met uitzichtloze schulden bieden we begeleiding om hun huishoudboekje weer onder controle te krijgen. De gemeente kan zelf ook voorkomen dat mensen in de schulden belanden, door een uitkering sneller uit te betalen. Want juist in die kwetsbare periode voor inwoners in grote zorgen lopen de vaste lasten door en de schulden op.

SNEL INTERNET

D66 wil dat elke inwoner en ondernemer toegang heeft tot betaalbaar vast en mobiel snel internet. Dat is nu lang niet het geval in Veere, zoals bijvoorbeeld in Grijpskerke. Een snelle uitrol van 5G en glasvezel is daarvoor noodzakelijk, en wat D66 betreft betaalt de gemeente daaraan mee. Met glasvezelverbindingen maken we wonen in Veere aantrekkelijker voor mensen die kunnen thuiswerken.

GRENZEN AAN GROEI

De welvaart, het culturele aanbod en het hoge niveau van voorzieningen in Veere danken we aan het toerisme. Daar is D66 zuinig op. Het toerisme zorgt ontegenzeggelijk ook voor extra druk op de infrastructuur, openbare ruimte en onze schitterende natuur. Inwoners merken dat de huidige groei van het toerisme niet door kan blijven gaan. Met ongebreidelde groei van het toerisme schieten we onszelf bovendien in de voet. Recreatie wil D66 concentreren op bestaande vakantieparken. Generieke besluiten voor toeristische bedrijven binnen de gemeente bouwt D66 daarom af en mini-campings mogen niet verder groeien.

Voor het juiste evenwicht tussen omvang van toerisme en de impact ervan op de eigen inwoners acht D66 een betere registratie van toeristische slaappleaatsen noodzakelijk. Dit zorgt voor overzicht én inzicht en is de basis voor beter toeristisch beleid in Veere.

Bereikbare gemeente en parkeren

In de gemeente Veere telt relatief veel voorzieningen, en toch zijn voor veel inwoners de afstanden tot het werk, het ziekenhuis en de bibliotheek te groot voor vervoer per fiets. Daarom hebben bijna alle Veerse huishoudens een auto nodig, en vele bezitten er meer dan één. Dat ziet ook D66.

INWONERS PARKEREN GRATIS

Elke volwassen inwoner van de gemeente mag zijn auto parkeren in de eigen woonomgeving als het aan D66 ligt. Want helaas is openbaar vervoer in Veere geen volwaardig alternatief voor de auto.

Autoluw maken van kernen, zoals bijvoorbeeld in de oude kern van Veere en Domburg juicht D66 echter wel toe. Dat betekent dat autobezit onder inwoners niet ontmoedigd wordt, maar autogebruik door de (dag)toerist wel. Parkeergeld wordt berekend per parkeervak. Campers die meerdere vakken nodig hebben, betalen dus meer dan de toerist in een kleine auto.

STROOM DOOR GRIJPSKERKE

De toeristenstroom zorgt zeker 's zomers voor veel druk op de Veerse infrastructuur. D66 wil dat die infrastructuur op zo'n niveau komt dat onze wegen ook de zomerdrukke aankunnen. Dat is nu lang niet altijd het geval. De enorme verkeersstroom die Grijskerke dagelijks moet verwerken, schreeuwt om een oplossing.

D66 vindt dat daarvoor ook de portemonnee getrokken mag worden. Vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid, gezondheid én leefbaarheid van de kernen. Dat kan door de verkeersstroom richting Zoutelande en Westkapelle (deels) anders te leiden vanaf de toegangswegen tot Walcheren, verlaging van de maximumsnelheid door Grijskerke of door verbreding van sommige Walcherse wegen in het buitengebied.

OPENBAAR VERVOER

Dagelijks zien onze inwoners bijna lege bussen voorbijrijden in de kernen. Dat is een teken dat het huidige aanbod van openbaar vervoer niet aansluit bij de wensen van onze inwoners. D66 juicht toe dat er breed gekeken wordt naar kleinschaliger en vraaggestuurder openbaar vervoer, waarbij alle opties op tafel liggen. De huidige opzet van het openbaar vervoer is onhoudbaar en onbetaalbaar.

(ELEKTRISCHE) ALTERNATIEVEN

D66 wil veel meer investeren in laadpalen binnen de gemeente, zodat vervoer schoner wordt. Zowel voor elektrische auto's, fietsen en scootmobielen voor de ouderen in Veere. Met parkeerterreinen buiten de kernen en alternatief, schoon vervoer of huurfietsen naar de stranden kan de gemeente in samenwerking met marktpartijen ook een echt alternatief aanbieden. Grote parkeerplaatsen bij stranden zijn uitgelezen plekken voor zonnepanelen.

Een open gemeente met een gezicht

Weinig inwoners praten met trots over de Veerse politiek van de afgelopen vier jaar en een behoorlijk aantal is zelfs cynisch geworden over de drijfveren van de gemeente. D66 begrijpt dat gevoel. Te vaak domineerden politieke spelletjes, was er nauwelijks debat en besluiten kwamen in de achterkamertjes tot stand. En de kwaliteit van de besluiten was vaak bedroevend.

BESTUREN MET RESPECT VOOR IEDEREEN

De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente. D66 houdt van scherpe discussies over zaken die ertoe doen, op een professionele en respectvolle manier. De inwoners van Veere hebben recht op raadsleden die hen op een progressieve, inclusieve manier vertegenwoordigen. En daarom verdient Veere een flinke dosis D66 voor de komende jaren.

D66 wil dat de gemeenteraad veel meer dan nu kan spreken over verschillende opties in plaats van alleen de keuze van het college. Wat D66 betreft presenteren wethouders daarom voorstellen met een voorkeursvariant en ten minste twee alternatieve opties. Zo voeren we de discussie op de juiste plaats: in de volksvertegenwoordigende gemeenteraad en niet in de bestuurskamer van het college van burgemeester en wethouders.

IDEEËN EN INWONERS SERIEUS NEMEN

De gemeente is er voor de inwoner, en niet andersom. En niet alleen voor de inwoners van de kernen aan de kust, maar voor alle kernen. Besturen doe je volgens D66 namens en met de inwoner. Wij luisteren goed naar de behoeftes van onze inwoners én ondernemers.

Als het aan D66 ligt moeten inwoners voorstellen kunnen doen waarover de gemeenteraad moet besluiten. Via deze burgeramendementen of burgermoties sturen inwoners het gemeentelijke debat veel effectiever dan met een petitie of een inspraakbeurt. De inwoner heeft zo invloed op de agenda van de gemeenteraad.

DURF LOS TE LATEN

Als inwoners denken dat ze gemeentelijke taken beter én goedkoper zelf kunnen uitvoeren, dan maakt de gemeente dat mogelijk. Daar wordt iedereen immers beter van; inwoners verbeteren hun eigen omgeving, en de gemeente is minder geld kwijt.

Met moderne technieken kan de gemeente inwoners en ondernemers snel en eenvoudig naar hun mening te vragen. Van die mogelijkheden maakt D66 graag gebruik. De D van D66 staat niet voor niks voor Democraten. Wat zou het bijvoorbeeld mooi zijn om een Veers platform te hebben waarop inwoners digitaal en in het openbaar vragen kunnen stellen aan onze ambtenaren.

TOEGANKELIJKE GEMEENTE

De gemeente die D66 voorstaat is een gemeente met een gezicht. Door bijvoorbeeld regelmatig met ambtelijke experts en politici de dorpen langs te gaan om knelpunten te bekijken én te horen welke ideeën inwoners hebben voor nog een fijnere

woonomgeving. Dat brengt de gemeente dichtbij de inwoners en maakt contact eenvoudiger over zaken waar inwoners dagelijks mee te maken krijgen.

Vergaderingen en vergaderstukken zijn openbaar en online te volgen en in te zien. Alleen bij hoge uitzondering en als het niet anders kan, gaat D66 akkoord om informatie en vergaderingen als 'geheim' te bestempelen. Want te vaak vergadert de Veerse gemeenteraad volgens D66 achter gesloten deuren. Transparantie van bestuur is waar wij voor staan. Ook als er lastige beslissingen genomen moeten worden.

Alle inwoners moeten informatie kunnen vinden op de gemeentelijke website, een vergunning kunnen aanvragen en brieven van de gemeenten kunnen begrijpen. Ook laaggeletterden onder ons. Daarom wil D66 dat de gemeente altijd eenvoudige taal gebruikt en informatie slechts eenmaal opvraagt van inwoners.

DIGITAAL WAAR HET KAN, FYSIEK VOOR WIE DAT WIL

Digitalisering moet altijd onze inwoners dienen en niet de kloof tussen inwoner en overheid vergroten. Voor D66 geldt dus digitaal waar het kan, fysiek voor wie dat wil. Een loket waar mensen terecht kunnen met vragen aan de overheid moet bereikbaar zijn voor alle inwoners.

Steeds vaker dreigen systemen menselijke beslissingen over te nemen. Dat heeft de toeslagenaffaire laten zien. Voor D66 is glashelder dat systemen altijd in dienst moeten staan van inwoners. De inwoner staat centraal. Machines mogen dus niet zelfstandig beslissen over zaken die onze inwoners raken.

KWALITEIT VAN BESTUUR

Besturen in een kleinere gemeente betekent dat een select gezelschap belangrijke besluiten over een groot aantal onderwerpen moet nemen. Goede ondersteuning is voor een kleine gemeenteraad van groot belang. Dat komt de kwaliteit van het gemeentebestuur ten goede. D66 is daarom voorstander van extra ondersteuning van de gemeenteraad via onderzoeksbudget en scholingsgeld, maar ook via een investering in een stevige rekenkamercommissie en grotere griffie.

Mocht D66 mee kunnen doen in een coalitie, dan ziet D66 een brede coalitie met een akkoord op hoofdlijnen, zodat niet alles voor een periode van vier jaar dichtgetimmerd wordt. Dat smoort de discussie in de gemeenteraad. Bovendien is vier jaar veel te lang om gedetailleerde afspraken over te maken. Dat heeft de coronacrisis ons de afgelopen jaren wel geleerd.

JEUGD HEEFT OOK EEN MENING

D66 wil de jongerenraad Veere een prominentere rol geven binnen de gemeente door de raad om te bouwen tot een jeugdadviesraad. Het college en de raad mogen alleen afwijken van het jongerenadvies als dat duidelijk uitgelegd wordt. Een kindervragenuur in te stellen in de gemeenteraadsvergadering is een andere manier om de belangen van jongeren sterker te wegen.

Bewustzijn over hoe je je omgeving kunt veranderen, kan niet vroeg genoeg starten. Daarom wil D66 dat alle Veerse basisschoolleerlingen minstens één keer in hun schooltijd kennismaken met de gemeenteraad en met gemeenteraadsleden in gesprek kunnen. D66 zou ook graag in Veere ieder jaar een kinderburgemeester benoemen.

DORPS- EN STADSRADEN

Dorps- en stadsraden staan dicht bij de inwoners en zijn dus prima in staat beslissingen te nemen binnen kaders die de gemeenteraad stelt. Deze raden staan namelijk dicht bij de belangen van de inwoners en dus van Veere. Met D66 in het college gaat de gemeente beter luisteren naar dorps- en stadsraden dan nu het geval is.

Scherp kiezen boven hogere belasting

Kansengelijkheid betekent voor D66 ook verantwoord financieel beleid. Niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt bijvoorbeeld. Niet de schulden van nu doorschuiven naar volgende generaties. D66 maakt liever scherpe en duidelijke keuzes, dan dat wij de belastingen, heffingen of tarieven verhogen. En mocht de financiële nood hoog zijn, dan verdeelt D66 die rekening eerlijk.

EERLIJKE BELASTINGEN

Inwoners die alleen wonen betalen per persoon aanzienlijk meer afvalstoffenheffing dan personen in grote gezinnen. Dat is oneerlijk en dat verandert als het aan D66 ligt. Een ander oneerlijke belasting is de hondenbelasting, vindt D66. Voor andere huisdieren die soms ook overlast veroorzaken hoeft de inwoner niet in de buidel te tasten. D66 schaft deze belasting daarom zo snel mogelijk af. Daar staat wel tegenover dat eigenaren die de poep van hun viervoeters niet opruimen, eerder op de bon geslingerd worden. D66 zet handhavers liever zo in dan dat ze langs de deuren gaan om de oneerlijke belasting te innen. Want of je nu inwoners hoort uit Vrouwenpolder, Zoutelande of Koudekerke, hondenpoep is een van de grootste ergernissen op straat.

DUIDELIJKE BEGROTING

In de begroting wil D66 meer oog voor de begrijpelijkheid van het stuk. De begroting is immers niet alleen bedoeld voor de gemeenteraad en de wethouders; inwoners moeten ook eenvoudig kunnen achterhalen waaraan de gemeente belastinggeld uitgeeft. Duidelijke doelen, heldere uitleg over plannen en meetbare indicatoren helpen daarbij.

TRANSPARANT OVER UITGAVEN

Veere moet transparanter zijn over subsidies. Inwoners kunnen al zien welke organisaties en verenigingen de grootste subsidies krijgen. D66 wil een stap verdergaan. Ook de minder grote subsidies moeten makkelijk te vinden zijn, net als de doelen én resultaten die subsidieontvangers beogen en behalen met het belastinggeld. Daar hebben inwoners recht op, want subsidies is ook geld van ons allemaal.

PARKEREN IS GEEN VERKAPTE VORM VAN BELASTING

Het Veerse parkeerbeleid moet geen verkapte belasting zijn voor onze inwoners. D66 is daarom helder over de parkeertarieven: die gebruiken we om daar waar nodig drukte te voorkomen en vooral om de dagtoerist mee te laten betalen aan onze voorzieningen. Inwoners hoeven wat D66 betreft niet te betalen voor het parkeren bij het dagelijks gebruik van de auto in de gemeente.

Rijk verenigingleven en boeiende historie

Veere is meer dan de moeite waard door onze omgeving, de rust, de ruimte, de zee en de stranden. Dat is ook wat toeristen zo aantrekkelijk vinden aan onze gemeente. Inwoners houden ook buitenom het toeristenseizoen een rijk verenigingsleven in stand. Ook dat maakt onze gemeente bijzonder.

SPORTVERENIGINGEN EN SPEELTUINEN

Kinderen moeten wat D66 betreft lekker veel bewegen en vaak buiten spelen. Want bewegen is ontspannend, gezond en een manier om andere mensen te leren kennen. Veere telt gelukkig veel sportverenigingen met een zeer divers aanbod. D66 wil graag dat dat zo blijft, en moedigt inwoners met goede ideeën graag aan dat aanbod verder te vergroten. Sport verbindt immers onze kernen en zijn een ontmoetingsplaats voor vele inwoners.

Goede faciliteiten zijn daarvoor van levensbelang voor verenigingen. Daarom wil D66 ook dat iedere kern beschikt over een speeltuin waar inwoners trots op zijn, en waar ook toeristen graag verblijven met hun kroost. Binnen de kernen moeten ook veldjes en pleintjes beschikbaar zijn waar kinderen hun creativiteit en hun energie kwijt kunnen.

VRIJWILLIGERS

Kunst en cultuur geven uiting aan de identiteit van onze gemeente en verrijken ons leven dagelijks. Veere mag als het aan D66 ligt de bescheiden uitgaven aan kunst en cultuur best opschroeven. Alle inwoners moeten de kans krijgen in aanraking te komen met kunst en cultuur. D66 vindt het belangrijk dat creatieve organisaties en vrijwilligers de kans krijgen hun projecten op te zetten.

Een verklaring omtrent gedrag (VOG) is een goed middel om de achtergrond van vrijwilligers te laten checken, voordat een vereniging met personen in zee gaat. Echter, de VOG zorgt voor extra kosten voor óf de vrijwilliger óf de vereniging. Als het aan D66 ligt, draagt de gemeente de kosten voor die veiligheidscheck.

GROOTSE EVENEMENTEN

Nadrukkelijk denkt D66 daarbij niet alleen aan kunst en cultuur met de zogenaamde hoofdletter K en C. Onze kernen blinken namelijk uit in grootse evenementen die voor onze inwoners jaarlijkse hoogtepunten en kernen binden. Van de kermessen in Westkapelle en Domburg tot de Solexrace in Biggekerke; van Hrieeps tot de motorcross in Aagtekerke en alle ringrij- en sjezenwedstrijden.

Van kunst- en cultuurroutes tot rockfestivals en alles daartussen, evenementen maken onze gemeente aantrekkelijk, levendig en bieden inwoners de kans elkaar te ontmoeten. Wat D66 betreft bruist onze gemeente ook op zondagen. Het is aan de gemeente om initiatiefnemers en ondernemers te ondersteunen om hun ideeën in praktijk te brengen.

DRAAG ERFGOED UIT

Veere kent een rijk palet aan cultureel erfgoed, want iedere kern heeft zijn eigen cultuur en historie. Dat erfgoed is uniek en het beschermen waard, en is aantrekkelijk voor toeristen die onze gemeente bezoeken. D66 wil dat we het verhaal achter ons erfgoed blijven vertellen. Op die manier begrijpen we elkaar en onze eigen geschiedenis gemakkelijker.

De bibliotheek moet voor elke inwoner toegankelijk zijn. Binnen onze gemeente hebben we het dan over schoolbibliotheken, bibliotheekbussen en speciale servicebussen. D66 vindt die voorzieningen van groot belang voor de ontwikkeling van onze kinderen en volwassenen. Zo overbruggen we de fysieke afstand tot de bibliotheek in Middelburg.

Zorg, preventie en armoedebelid

Goede gezondheid is van levensbelang. En als die gezondheid niet (meer) optimaal is, dan wil je kunnen terugvallen op goede zorg. Op voldoende huisartsen en kundige ziekenhuizen. De rol van de gemeente begint al lang voor het moment dat het lichaam het laat afweten. Voorkomen van een ongezonde levensstijl en sociale problemen leiden op lange termijn tot grote gezondheidswinst. D66 wil daarom meer investeren in preventie. Ook als dat op korte termijn iets duurder is dan extra zorg.

SAMEN BESLISSEN

Als er toch zorg of ondersteuning nodig is, moet dat zoveel als mogelijk aansluiten bij onze inwoners. Samen beslissen over wat nodig is, vindt D66. Dus niet een eenzijdige beslissing van de gemeente, maar met de inwoners. Dan moet ook gekeken worden, vindt D66, welke hulp geboden kan worden door familie en vrienden. D66 wil de samenwerking tussen wijkverpleegkundigen, huisartsen en fysiotherapeuten in de gemeente verbeteren. Dat komt ten goede aan de zorgbehoevende inwoner.

ZORG VOOR JEUGD

Als kinderen hulp en ondersteuning nodig hebben, om gezond en veilig op te groeien dan bieden we dat dichtbij aan. Bijvoorbeeld met praktijkondersteuners bij huisartsen. De jeugdzorg moet gebruik maken van de eigen kracht van gezinnen en via preventie wil D66 uithuisplaatsingen zo veel mogelijk voorkomen. Samen met scholen wil D66 zorg toegankelijk en op maat aanbieden aan jongeren. In crisissituaties grijpt de gemeente snel in, altijd met als doel dat kinderen en ouders het normale leven zo snel mogelijk weer op kunnen pakken.

Specialistische (jeugd)zorg durft D66 regionaal te organiseren. D66 waardeert de samenwerking van de ADRZ-ziekenhuizen met het Erasmus Medisch Centrum. Dat zorgt voor betere zorg in de buurt.

MAAK MANTELZORG MAKKELIJKER

Veel inwoners verlenen zorg aan hun ouders, vrienden of kinderen. Vaak wonen die niet precies naast de deur of elders binnen de gemeente. Ook voor die mantelzorgers moet parkeren binnen de gemeente voor eigen inwoners gratis zijn. Hoge parkeertarieven maakt anders ook mantelzorg prijzig. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Als ouders bij hun kinderen willen gaan wonen of andersom om mantelzorg mogelijk te maken staat D66 positief tegenover bouwvergunningen die daarvoor nodig zijn. Zo kunnen meer inwoners thuis blijven wonen, het biedt meer woonruimte, veiligheid en leven in de brouwerij in onze gemeente en bespaart op de toch al hoge zorgkosten in ons land. Voldoen ideeën voor een tijdelijke mantelzorgwoning op eigen terrein, dan mag dat vergunningsvrij gebouwd worden.

ARMOEDEBELEID

Vrij zijn betekent mee kunnen doen in de samenleving. D66 wil daarom de oorzaken van armoede aanpakken. En bij schuldproblematiek zo snel mogelijk ingrijpen, zodat verslechtering van de situatie wordt voorkomen. Vroegsignalering door wijkteams en de gemeentelijke organisatie is heel belangrijk, omdat mensen met schulden zich uit schaamte vaak niet snel melden. Maar de schuld veroorzaakt veel stress, onzekerheid en uiteindelijk verslechtert vaak ook de gezondheid van inwoners. Het loont dus om schulden vroeg op te sporen. Ook moet de gemeente meer aandacht hebben voor verborgen armoede, bijvoorbeeld bij ondernemers.

In het armoedebeleid wil D66 doen wat bewezen werkt; de effectiviteit van de armoede-instrumenten is wat D66 betreft leidend. D66 wil mensen perspectief blijven bieden door ze mee te laten doen aan de maatschappij, bijvoorbeeld via sport of vrijwilligerswerk. Kinderen zijn nooit de schuldigen van armoede. Daarom laat D66 kinderen uit armere gezinnen niet vallen. Zij verdienen dezelfde kansen als hun vriendjes en vriendinnetjes.

Veilig Veere

Veere is een veilige omgeving voor zijn inwoners en bezoekers en dat willen we zo houden. Daar spelen inwoners ook zeker een rol in. De gemeente stimuleert daarom buurtpreventieteams en app-groepen van bewoners.

ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE

D66 ziet dat het openbaar onderhoud in Veere vaak te wensen overlaat. Inwoners gaan daarom regelmatig op pad met de gemeente en de politie om samen problemen te signaleren en oplossingen aan te dragen. Ook in het donker moeten mensen die slecht ter been zijn veilig over straat.

VEILIG THUIS

Als de veiligheid thuis, op school of bij de sportvereniging wegvalt, vult onzekerheid, gebrekkig zelfvertrouwen en ongezondheid het ontstane gat. De gemeente maakt serieus werk van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Iedereen die met kinderen werkt – zoals leraren, maar ook sporttrainers – melden signalen van mishandeling of verwaarlozing.

De gemeente zorgt voor hulp en opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling. De burgemeester mag van D66 dan harde beslissingen nemen om slachtoffers te beschermen tegen de daders.

REGENBOOGGEMEENTE

D66 vindt het belangrijk dat iedereen te allen tijde zichtbaar zichzelf kan zijn. Te veel jongeren zijn ongelukkig omdat ze dat niet kunnen of mogen. Ook in Veere. D66 wil dat wij als gemeente de regenboogvlag hijsen bij het gemeentehuis als symbool van een gemeente waarin iedereen gelijk is.

Organisaties die mensen uitsluiten ontvangen geen gemeentelijke subsidies als het aan D66 ligt. Maar D66 wil uiteraard meer. Samen met lhbt+’ers wil D66 obstakels wegnemen die bestaan tussen onze inclusieve boodschap en de dagelijkse praktijk in Veere.

PRIVACY

De gemeente weet veel over haar inwoners. In IT-systemen is veel persoonlijke informatie opgeslagen. Die systemen moeten uitstekend beveiligd zijn, zodat persoonlijke gegevens niet in verkeerde handen vallen. Er wordt niet meer informatie en data verzameld dan strikt noodzakelijk is.

De gemeente wijst inwoners actief op de gevaren van cybercrime, zoals phishing en identiteitsfraude. Inwoners die kiezen voor digitale contact met de gemeente moeten er altijd van op aan kunnen dat digitale veiligheid constante aandacht van de gemeente geniet. Want ook als je niks te verbergen hebt, heb je heel wat te beschermen.

CAMERA ´S OP STRAAT

Cameratoezicht kan een bijdrage leveren aan het verhogen van het veiligheidsgevoel. Tegelijkertijd zijn camera's ook een inbreuk op de privacy van de goedwillende grote meerderheid. Camera's worden dan ook alleen ingezet daar waar het echt nodig is en niet langer dan noodzakelijk. Als de gemeente camera's inzet, ontvangt de gemeenteraad regelmatig een evaluatie van de effecten. D66 heeft namelijk liever blauw op straat dan achter het beeldscherm.